

Complexnummer: 530468

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Molecaten

Aantal complexonderdelen	Monumentnummers van complexonderdelen
13	530469, 530470, 530471, 530472, 530473, 530474, 530475, 530476, 530477, 530478, 530479, 530480, 531160

Woonplaats

Hattem

Gemeente

Hattem

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdoject

Molecaten 1, 8051 PN te Hattem

Complexomschrijving

COMPLEX HISTORISCHE BUITENPLAATS MOLECATEN TE HATTEM

Omschrijving complex: De oudste vermelding van Molecaten dateert uit 1348. De naam verwijst naar een woning bij een molen. De woning met molen waren een stukje ten noordoosten van het huidige complex gelegen. De molen was een korenmolen waarvan het bijgebouw van de woning bij het gemeentelijke zwembad (buiten het complex) een overblijfsel is. In dezelfde acte wordt ook de Trijnsenberg (Triesbergh) genoemd, een toen nog deel onbegroeide berg, die aan de westzijde van de buitenplaats is gelegen. Omstreeks 1500 is er ter plaatse van het huidige huis Molecaten sprake van een versterkt huis. Hoewel dit huis de grondslag vormt van het huidige huis Molecaten, refereren de toenmalige bronnen met de aanduiding Molecaten naar een goed dat even ten noordoosten (in de nabijheid van voornoemde molen) van het huidige Molecaten was gesitueerd. In 1597 werd door de pachter van het goed ter plekke van het huidige Molecaten, Johan van der Schuij, aan de oostzijde van het versterkte huis een molenwijer aangelegd, die aan de noordzijde werd afgedamd. Dam en wijer zijn tot op heden bewaard gebleven, hoewel de contouren van de oevers van de wijer in de 19de eeuw in verband met de toen gerealiseerde parkaanleg in landschapsstijl iets glooiender zijn gemaakt en de wijer de allure van een vijverpartij in landschapsstijl kreeg. De korenmolen werd kort hierna gebouwd even ten noordoosten van de wijer; de molen werd in 1859 door de huidige aldaar gesitueerde korenmolen vervangen. Voor de watervoorziening van het complex werden aan de oostzijde van de Trijnsenberg enkele sprengen aangeboord en werd een stelsel van waterlopen aangelegd, zoals tot op heden herkenbaar is. Huis, wijer en molen staan aangegeven op de Caerte van de stad en schependom van Hattem door Nicolaes van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Geelkercken uit 1630-1631. Het versterkte huis is slechts schetsmatig aangeduid. Dit moet verklaard worden uit de verwoesting van het huis in 1629 door het Spaanse leger. De kaart geeft voorts aan dat de knik die de in beginsel rechthoekige parkweide in landschapsstijl ten noorden van het huis, ten aanzien van de huisplaats maakt, teruggaat tot het verkavelingspatroon dat op de kaart van Van Geelkercken zichtbaar is. Waarschijnlijk in de jaren 1587-1588, toen de Spanjaarden zich enkele maanden in de omgeving ophielden, werd door hen circa een halve kilometer ten zuidoosten van de wijer een aarden schans aangelegd, die bekend staat onder de naam Spaansen Graven. De schans bestaat uit een vrijwel rechthoekig plateau omgeven door een dubbele wal, waartussen aan twee zijden een in rechte hoeken omgaande stromende waterloop. Voor het water was even ten westen van de schans een sprengbron aangeboord en kanaal uitgegraven, zoals nu in het veld nog herkenbaar is. De naamgeving Spaansen Graven moet hoogstwaarschijnlijk gelezen worden als "de Spaansen (=zelfstandig naamwoord=Spanjaarden) graven (werkwoord)". Pal ten oosten van de schans werd in 1640 in 16de-eeuwse bouwstijl een spijker gebouwd, een klein kasteelachtig gebouw, genaamd Spijker Watervlied, dat sinds 1805 deel uitmaakt van Molecaten. Rond 1634-1635 liet de pachter Gerrewijn Gerrits pal aan de noordzijde van de wijer een tweede molen bouwen, een eenbaks stofmolentje (verdwenen). De ringsloot genaamd Cingelbeek, die tot op heden rondom de zuid- en oostzijde van de parkvijver (wijer) bewaard is gebleven, werd vermoedelijk in verband met deze tweede molen toen uitgegraven. Het gaaf bewaarde ensemble van sprengen, kanalen, wijer en water(beek)lopen, dat de ruggengraat vormt van de terreininrichting, aanwezige beplanting en de (voormalige) bedrijfsvoering van het landgoed en buitenplaats Molecaten is tot op heden gaaf bewaard gebleven en vertegenwoordigt een grote cultuurhistorische waarde. De sprengkoppen aan de oostzijde van de Trijnselenberg worden door monumentale beukgroepen gemarkeerd. In 1637 kocht edelman Johan van Keppel van Gerrewijn Gerrits het versterkte huis, papiermolen, plantage en wijer van Gerrewijn Gerrits en wist ook de gronden ten noordoosten hiervan, de gronden van het toenmalige goed Molecaten, te verwerven. In 1646 liet Keppel het verwoeste huis herstellen en bracht een aantal veranderingen aan. Het huis werd met een verdieping verhoogd en de torens aan de noordoost- en noordwestzijde werden eveneens hoger opgetrokken. Omstreeks 1650 volgde de verschrijving van het goed Molecaten tot havezate. Een tweede verbouwing vond plaats in de jaren 1650-1675, waarbij het hoofdgebouw naar de achterzijde met een grote ruimte iets meer dan verdubbelde en waarbij de achtergevel evenwijdig aan de gevels van de torens aan de zuidoost- en zuidwesthoek kwam te liggen. Voornoemde torens werden verhoogd, de ruimte tussen de torens aan de zijgevels werd rechtgetrokken, waardoor min of meer het rechthoekige bouwblok ontstond, dat tot op heden het aanzicht van het huis Molecaten bepaald, echter gedekt onder verschillende kappen. Vermoedelijk heeft deze verbouwing plaatsgevonden voor de dood van Johan van Keppel in 1667; nadien bleef de buitenplaats in het bezit van diens weduwe Geertruid de Cock van Delwijnen, die op de buitenplaats bleef wonen en deze in 1700 naliet aan haar kleinzoon Johan van Welvelde. Het huwelijkscontract van Geertruid's dochter Anna van Keppel en Borchardt Joost van Welvelde uit 1690 maakt duidelijk dat de ten westen van het huis gelegen grote Trijnselenberg deel uitmaakte van het bezit en geeft aan dat er op Molecaten sprake was van een aanleg: "... het Huis Molecaten met zijn privilegiën en gerechtigheden, Hoven en papiermolens, het houtgewas staande in Haelboomskamp, het houtgewas en zaaijland Meulekate, Loussenkamp, den Bergh, de oude en nieuwe plantage en alle nieuwe plantagien en opgaande boomen om den huise Molecaeten gelegen...". Tussen 1690 en 1719, wanneer de havezate te koop wordt aangeboden, is Molecaten aanzienlijk verrijkt, getuige het verkoopaffiche uit 1719: "...Het huys en havesate Molecaten met zijn bouwhuysen, Oranjenhuys, Stallen, Hoveniers Huys, en verders sijne grafften en Cingels gelegen, twee hooven en opgaende Boomen, seer vermaeckelijcke Vijvers ...". De bouwhuizen, oranjerie, tuinmanswoning en de genoemde stallen zijn niet bewaard gebleven, evenals de toenmalige infrastructuur van een rechthoekig voorplein met bouwhuizen aan weerszijden aan de noordzijde van de omgrachte en ommuurde huisplaats, met de rechte oprijlaan, op het hart van het voorplein en as van het huis geprojecteerd en schuin verlopend, de Huisallee genaamd. Ten noordwesten en evenwijdig aan de oorspronkelijke oprijlaan ligt nog steeds de Zijdallee met twee rijen oude beuken aan weerszijden. Deze Zijdallee houdt de herinnering levend aan de vorm van de oorspronkelijke oprijlaan. Ook bewaard is de zogenaamde Nieuwe Allee of Vuurenallee, de met dubbele beuk aan weerszijden beplante rechte toen tweede

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oprijlaan, die op het voormalige voorplein was geprojecteerd. De Vuurallee begrenst de beboste Trijnselenberg aan de noordzijde en vormt de verbindingslaan met de aan de westzijde van de buitenplaats gesitueerde Hessenweg. Ook de min of meer rechthoekige hof, geheel omgracht en grenzend aan de zuidzijde van het huis, die waarschijnlijk nog uit de 17de eeuw dateert, is geheel bewaard gebleven. In een taxatie uit 1731 gemaakt in verband met een poging de havezate te verkopen, wordt over het houtgewas vermeld dat dit voor het merendeel nog jong was. In 1750 vererfde de dan zeer vervallen havezate op Reinhard Borchard Willem van Heeckeren, die als eerste, sinds de havezate in het bezit was van deze familie, op het huis gaat wonen. Vermoedelijk heeft Reinhard Borchard veel aan de ontwikkeling van het landgoed bijgedragen. De Hottingeratlas uit ca. 1783 geeft aan dat de gehele Trijnselenberg in die tijd was bebost en doorsneden werd door een raster van rechthoekige lanen en paden, zoals heden. Ook het geaccidenteerde deel van het landgoed ten oosten van de buitenplaats Molecaten, dat Reinhard Borchard in 1758 had verworven, was in deze tijd in een tot een aanleg van lanen met bosvakken en open terreinen ontwikkeld, zij het toen nog niet in de vorm die nu in het veld herkenbaar is. De Hottingeratlas toont een wandeling direct rondom de oostzijde van de vijverpartij en de in curven verlopende laan die langs de oostzijde naar de noordpunt van het beschermde complex voert. Op een kaart van Molecaten van Kellerman uit ca. 1800 is te zien dat deze beide onderdelen dan van laanbomen zijn voorzien, zoals nu nog het geval is. Aan het einde van de 19de-eeuw verkreeg de wandeling rondom de vijver (wijer) haar huidige karakteristieke randbeplanting met rododendrons. Na de dood van Reinhard in 1799 vererfde de buitenplaats op zijn zoon Evert Willem, die vermoedelijk de ontginningswerkzaamheden van het landgoed door zijn vader heeft doorgezet, maar dan in geringere mate. Evert werd tot aan zijn dood in 1819 door geldproblemen geplaagd. Bekend is dat hij in 1805 het ten zuidoosten van huis Molecaten gelegen in 1640 gebouwde Spijker Watervlied verwierf. Het kaartbeeld van Molecaten uit de Kaart van de Veluwe door M.J. de Man uit 1811 geeft aan dat de structuur van de buitenplaats en het landgoed in dat jaar hetzelfde was als in ca. 1783, zij het dat de landgoedgronden ten zuiden van de buitenplaats ontgonnen waren. De formele structuur van oprijlaan voorplein en bijgebouwen en huisplaats, zoals deze er waarschijnlijk al in de 17de eeuw bijlagen, bleven tot na de dood van Evert Willem, die bij Koninklijk besluit in 1814 de erfelijke titel van baron had gekregen, gehandhaafd. Na 1811 werd de rechte laan van de Veldweg naar het Spijker aangelegd, die sindsdien als oprijlaan dienst doet. Pal langs de noordzijde van de laan werd de beekloop door- of rechtgetrokken en van een houtwal voorzien. Aan de Veldweg haakt de aanleg van de beek in een rechte hoek links om, en ook daar werd een houtwal met beukenrij langs de Veldweg geplant, zoals tot op heden zichtbaar is. Deze veranderingen zijn waarneembaar op de Topografische en Militaire kaart uit 1847 en op de Bonnekaart uit 1911-1920. In de tijd dat Molecaten in het bezit was van Evert Willem's broer Robbert August, die in 1824 met zijn gezin op de buitenplaats ging wonen, onderging de plaats enkele grote veranderingen. In de jaren 1824 en 1825 werd het huis gerenoveerd en in neoclassicistische trant verbouwd. De kappen van de vier torentjes werden afgebroken, de oost- en westgevel werden verhoogd en het huis werd in zijn geheel overkapt door een omgaand zadeldak met zadeldaken en zakgoten ertussen. De vensters werden vergroot en vervangen door Empire schuiframen met persiennes (thans opgeslagen). Ook kwam toen de huidige indeling van de bel-étage met centraal gelegen middengang met vertrekken aan weerszijden tot stand. Het huis werd omgaande van een okergeel kleurige schelpkalkpleisterlaag voorzien. Voorts werden de muren rondom de huisplaats afgebroken, evenals de bijgebouwen en het poortgebouw aan het voorplein, waardoor het huis aan de voorzijde de allure kreeg van een vrij in het veld gelegen landhuis. De huisplaats aan de voorzijde werd in een oprit veranderd. De 17de-eeuwse Bentheimer zandstenen leeuwen, die waarschijnlijk aan weerszijden boven de poortdoorgang van het poortgebouw waren bevestigd (zie kopie van een tekening van Pronk door Andries Schoemaker uit 1730), werden waarschijnlijk nog vòòr 1847 (Topografische en Militaire kaart) naar hun huidige plek aan weerszijden van de bakstenen toegangsbrug over de Trijsbeek naar de oprit opgesteld. De pijlers, die de entree naar het spijker Watervlied markeren, zijn vermoedelijk eveneens onderdelen van het in 1824-1825 afgebroken poortgebouw van Molecaten geweest. In 1826 werd eveneens in neoclassicistische trant ten westen van huis Molecaten het huidige brede gepleisterde koetshuis opgetrokken, dat in 1832 als stal- en bouwhuis werd aangeduid, en dat in 1882 met een haakse vleugel werd uitgebreid. Omstreeks de tijd van de verbouwing van het huis en de bouw van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het koetshuis werd de omgeving van huis Molecaten aan de toenmalige in zwang zijnde landschapsstijl aangepast. Dit gebeurde fasegewijs. Het voormalige voorplein werd parkweide. De huidige parkweide ten noordoosten van het voormalige voorplein is volgens het Kadastraal Minuutplan uit 1832 in dat jaar nog niet aanwezig: het plan vertoont de nog rechte oprijlaan, de zogenaamde Huisallee, die in noordoostelijke richting voert. Vòòr 1847 (Topografische en Militaire kaart) is deze laan voor een groot deel verdwenen en vervangen door de huidige in een ruime curve door de parkweide voerende toegangsweg. Na het overlijden van Robbert van Heeckeren in 1838 vererfde de buitenplaats op zijn echtgenote Charlotta Alexandrina van Westerholt en na haar dood in 1843 op hun zoon Jacob Anne van Heeckeren. Laatstgenoemde liet in 1859 de papiermolen afbreken en liet op dezelfde plek de huidige witgepleisterde korenmolen optrekken, dat met zijn vensters in neogotische stijl in het park een grote ornamentele waarde vertegenwoordigt. In de periode van de bouw van de molen kreeg waarschijnlijk ook de door loofbomen omgeven en beekloop begrensde open ruimte pal ten noordoosten van de korenmolen, waar vanouds de herberg staat, zijn huidige vorm als open plek tegen de bosrand met in curven verlopende paden aan de oostzijde. Na zijn dood in 1885 vererfde de buitenplaats op zijn zoon Robbert, die in 1889 overleed. Hij was gehuwd met Charlotte Catherina van Braam. Zijn weduwe Charlotte nam het beheer van de buitenplaats op haar schouders, hierbij geholpen door haar broer Jean Chretièn van Braam, die eerder gehuwd was geweest met Robbert's oudste zuster Fanny Elisabeth van Heeckeren van Molecaten. Onder leiding van Jean Chretièn van Braam kwam een aantal vernieuwingen op de buitenplaats tot stand. Aan de zuidzijde van de vijverpartij werd in 1890 de huidige witgepleisterde dienstwoning opgetrokken. In 1893 werd op de rechthoekige hof direct ten zuiden van het huis de druivenkas gebouwd met ijzeren Polonceau dakspant. Na de dood van Charlotte van Heeckeren van Braam in 1898 vererfde de buitenplaats op haar twee zonen, Jacob Anne en Evert Walraven van Heeckeren, die in eerste instantie gezamenlijk de buitenplaats beheren. In 1912 wordt het beheer overgenomen door Evert Walraven, die het jaar ervoor was gehuwd met Adolphine Agneta Groeninx van Zoelen. Laatstgenoemde gaf in 1955, 13 jaar na het overlijden van haar echtgenoot, de opdracht tot algehele restauratie van het huis, die werd uitgevoerd onder leiding van restauratiearchitect E.A. Canneman. Bij deze restauratie werden de zadeldaken, die zich tussen het omgaande schilddak bevond, afgebroken en werd het dak veranderd in een afgeplat schilddak. De getrapte gevelbekroning met klokkentorentje, aangebracht in 1824-1825 werd afgebroken en vervangen door het huidige fronton. Het klokkentorentje werd verplaatst naar de nok van het dak. Een vervolg op de restauratie volgde in 1963-1964 waarbij het huis ontleisterd werd. Na de dood van Adolphine van Heeckeren vererfde de buitenplaats op haar twee zonen Walraven en Eric van Heeckeren, die tot in 1984, het jaar waarin Eric van Heeckeren overleed, met een grote betrokkenheid de buitenplaats in stand hielden. In 1987 werd de buitenplaats verkocht aan AMEV Levensverzekering NV. Hiermee kwam het einde aan de betrokkenheid van één familie die ononderbroken sinds 1646 eigenaar van de buitenplaats is geweest. Huis en een groot deel van het park werden in 1989 aan Cees Slager in erfpacht gegeven, waarna achterstallig onderhoud aan en in het huis werd weggewerkt en herstelwerkzaamheden in het park werden uitgevoerd. In 1992-1993 volgde de restauratie van de kas.

Op de bij de omschrijving behorende kaart staat de OMGRENZING VAN HET COMPLEX aangegeven, alsmede de indicatie van de complexonderdelen. Met uitzondering van de tweede oprijlaan naar de Hessenweg en de zogenaamde Zijdallee valt slecht de oostelijke flank van de Trijselenberg, inclusief de gronden waar de sprengbronnen zijn aangeboord, onder de bescherming. Hoewel de bosaanleg van de Trijselenberg een grote cultuurhistorische waarde vertegenwoordigt ligt de waarde hiervan in de aanleg van Molecaten als landgoed en niet als buitenplaats. Ook de bij de molen gesitueerde herberg met bijbehorende erfinrichting valt niet onder de bescherming.

Het COMPLEX HISTORISCHE BUITENPLAATS MOLECATEN bestaat uit de volgende samenstellende onderdelen: HUIS MOLECATEN (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), VLUCHTBURCHT genaamd Spaansen Graven (3), KOETSHUIS MET DIENSTWONINGEN EN STALGEBOUW (4), KEERMUREN MET ZANDSTENEN BEELDEN (5), DRUIVENKAS (6), KORENMOLEN (7), SPIJKER WATERVLIED (8), DAGLONERSWONING BIJ SPIJKER WATERVLIED (9), ENTREEPIJLERS BIJ SPIJKER WATERVLIED (10), DIENSTWONING (11), SCHUUR BIJ

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

DIENSTWONING (12), SPRENGEN- EN BEKENSTELSEL MET WIJER (13)

Waardering Het COMPLEX HISTORISCHE BUITENPLAATS MOLECATEN is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

- * als goed voorbeeld van het tot stand komen en van de ontwikkeling van een historische buitenplaats binnen één familie over de periode van circa 350 jaar;
- * vanwege de gaafbewaarde historische waterhuishouding, bestaande uit sprengen, kanalen, water- en beeklopen en wijer: deze aangelegde waterhuishouding vormt de ruggengraat van de terreininrichting, aanwezige beplanting en de (voormalige) bedrijfsvoering van Molecaten;
- * vanwege de historische gelaagdheid;
- * vanwege de ouderdom;
- * vanwege de gaafheid;
- * vanwege de grote cultuurhistorische waarde van de complexonderdelen
- * vanwege de grote cultuurhistorische waarde van de samenhang van de complexonderdelen.

Monumentnummer*: 530469

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	25 januari 2010
Kadaster deel/nr	82971/173

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hattem	Hattem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hattem	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	AE			190

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 1:

HUIS MOLECATEN. In oorsprong tot in de eerste helft van de 16de eeuw teruggaand in rode baksteen opgetrokken versterkt huis op rechthoekige grondslag, onder met Oud-Hollandse pannen gedekt afgeplat schilddak. In de kelderlaag van het huis is de grondslag van het oudste huis, dat een afmeting had van 15x7 meter, herkenbaar gebleven. Het tongewelf in de kelder dateert uit de eerste helft van de 16de eeuw, evenals het metselwerk tot aan de bovenzijde van de vensters aan de noordgevel. Het huis werd in de 16de eeuw op de hoeken van torens voorzien, waarbij de torens aan de zuidwest- en zuidoostzijde een stukje van het huis afstonden en waarschijnlijk door middel van een muur met het huis waren verbonden. In 1629 werd het huis door Spaanse troepen verwoest. In 1646 liet eigenaar Johan van Keppel het verwoeste huis herstellen en bracht een aantal veranderingen aan. Het huis werd met een verdieping verhoogd en de torens aan de noordoost- en noordwestzijde werden eveneens hoger opgetrokken. Een tweede verbouwing volgde in de jaren 1650-1675, waarin het hoofdgebouw naar de achterzijde met een grote ruimte zich iets meer dan verdubbelde en waarbij de achtergevel evenwijdig aan de gevels van de hiervoor vrij staande torens aan de zuidoost- en zuidwesthoek kwam te liggen. Voornoemde torens werden verhoogd, de ruimte tussen de torens aan de zijgevels werd rechtgetrokken, waardoor min of meer het rechthoekige bouwblok ontstond, dat tot op heden het aanzicht van het huis Molecaten bepaald, echter gedekt onder verschillende kappen. Vermoedelijk heeft deze verbouwing plaatsgevonden vóór de dood van Johan van Keppel in 1667. Tot in de 19de eeuw bleef het huis, dat aan de noordzijde voorafging door een ommuurde huisplaats met ervoor het door dienstgebouwen en poortgebouw afgesloten voorplein, min of meer ongewijzigd. In de jaren 1824 en 1825 werd het huis in opdracht van de toenmalige eigenaar Robbert August van Heeckeren gerenoveerd en in neoclassicistische trant verbouwd. De kappen van de vier torentjes werden afgebroken, de oost- en westgevel werden verhoogd, en het huis werd in zijn geheel overkapt door een omgaand zadeldak met zadeldaken en zakgoten ertussen. De vensters werden vergroot en vervangen door de huidige Empire schuiframen met persiennes

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

(thans opgeslagen). Ook kwam de huidige indeling van de bel-étage met centraal gelegen middengang met vertrekken aan weerszijden tot stand. Het huis werd van een okergeel kleurige schelpkalkpleisterlaag voorzien. Voorts werden de muren rondom de huisplaats afgebroken, evenals de bijgebouwen en het poortgebouw aan het voorplein, waardoor het huis aan de voorzijde de allure kreeg van een vrij in het veld gelegen landhuis. In 1955 werd het huis gerestaureerd onder leiding van restauratiearchitect E.A. Canneman. Bij deze restauratie werden de zadeldaken, die zich tussen het omgaande schilddak bevonden, afgebroken en werd het dak veranderd in het huidige afgeplatte schilddak. De getrapte gevelbekroning met klokkentorentje, aangebracht in 1824-1825 werd afgebroken en vervangen door het huidige fronton. In het timpaan werd het wapen van het geslacht Van Heeckeren omgeven door zilveren schelpen uit het wapen van de Van Keppels aangebracht. Het klokkentorentje werd verplaatst naar de nok van het dak. Een volgende restauratie vond plaats in 1963-1964 waarbij het huis werd ontleisterd. Het hardstenen bordes met trap van negen treden centraal aan de voor(noord-)gevel gaat in oorsprong terug tot in de 17de eeuw en werd in 1824-1825 en in 1994 gewijzigd. Aan de voorzijde van de trap staan twee sokkels met wapendragende leeuwen met wapens van de families Van Heeckeren en Westerholt, vermoedelijk hier geplaatst in 1824-1825. In de rechtersokkel de steen met jaartal van de herbouw van het huis in 1646. De entree bestaat uit een gesneden dubbele entreedeur met bovenlicht met spaakroeden, gevat in lijstwerk en afgesloten door een kroonlijst. Aan weerszijden drie twee-ruitsvensters op souterrainniveau en drie Empire zes-ruits schuiframen op de begane grond. Op de verdieping zeven Empire zes-ruits schuiframen. Omgaande aan het huis aan de overige gevels eveneens Empire meerruits schuiframen. In de gevels geblokte strekken boven de vensters van de bel-étage en sporen van vroegere natuurstenen versieringen, o.a. de geblokte ontlastingsboogjes in de kelder verdieping. Op de vier nokhoeken een vierkante schoorsteen onder kap. Het interieur is, evenals de buitenzijde, in de loop van de tijd aangepast, waarbij de oorspronkelijke decoratieve onderdelen als schouwen en plafonds, zelfs trappen en vloeren veelal zijn verdwenen of ingrijpend veranderd. De kelder is met graatgewelven overdekt. Het middendeel is overspannen met een tongewelf en in drie ruimten onderverdeeld. Voor het overige is het interieur het resultaat van verbouwingen in 1957, 1973 en 1977.

Waardering Het HUIS MOLECATEN, behorende tot de historische buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de gaafheid;

* als voorbeeld van een in de 17de en 19de eeuw in classicistische trant verbouwd 16de-eeuws versterkt huis;

* vanwege de zeer hoge ensemblewaarde

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel

Monumentnummer*: 530470

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82971/164

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	D			7002
Hattem	D			5821
Hattem	D			4875
Hattem	D			3914
Hattem	AE			190
Hattem	D			7284
Hattem	D			6511
Hattem	D			3917
Hattem	D			6072
Hattem	D			4631
Hattem	D			4630
Hattem	D			6510
Hattem	D			5822
Hattem	AE			200
Hattem	AE			45
Hattem	D			6983
Hattem	D			6073
Hattem	D			6601
Hattem	D			3915
Hattem	D			7285
Hattem	D			5257
Hattem	D			5239
Hattem	AE			193
Hattem	AE			191

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	D			5240
Hattem	D			5242
Hattem	D			5513
Hattem	D			3918
Hattem	AE			146
Hattem	D			6069
Hattem	AE			201
Hattem	D			6071
Hattem	D			5241
Hattem	D			4859
Hattem	AE			92
Hattem	D			3925
Hattem	D			6655
Hattem	D			6652
Hattem	D			7130
Hattem	D			7055
Hattem	D			6602
Hattem	D			7056

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2:

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. De historische parkaanleg van Molecaten kenmerkt zich door een sterk in de structuur van het landgoed en door de karakter van het landgoed bepaalde aanleg in formele en landschappelijke stijl. In de veranderingen die de aanleg van het park in de loop der tijd heeft ondergaan is steeds de utilitaire grondslag van het landgoed zichtbaar gebleven, zij het dat deze binnen de grenzen van het park op zeer ingehouden en sobere wijze werd verfraaid. Het is niet duidelijk of deze ingetogenheid van de parkaanleg toe is te schrijven aan de beperkte financiële middelen van de familie die in een aansluitende periode van 350 jaar deze aanleg tot stand heeft gebracht, of aan het respect van telgen van deze familie voor dat wat hun voorouders op Molecaten tot stand hebben gebracht. De historische tuin- en parkaanleg van Molecaten gaat terug tot het einde van de 16de eeuw toen in 1597 door de pachter van het goed ter plekke van het huidige Molecaten, Johan van der Schuijjer, aan de oostzijde van het versterkte huis een molenwijer werd aangelegd, die aan de noordzijde werd afgedamd. Dam en wijer zijn tot op heden bewaard gebleven, hoewel de contouren van de oevers van de wijer in de tweede kwart van de 19de eeuw in verband met de toen gerealiseerde parkaanleg in landschapsstijl iets glooiender zijn gemaakt en de wijer de allure van een vijverpartij in landschapsstijl kreeg. Voor de watervoorziening van het complex werden aan de oostzijde van de Trijnselenberg enkele sprengen aangeboord en werd een stelsel van waterlopen aangelegd, zoals tot op heden herkenbaar is. Dit deel van de berg met bijbehorend stelsel van waterlopen maakt onderdeel uit van de bescherming. De Caerte van de stad en schependom van Hattem door Nicolaes van Geelkercken uit 1630-1631 geeft aan dat de knik

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

die de parkweide in landschapsstijl ten noorden van het huis, ten aanzien van de huisplaats maakt, teruggaat tot het verkavelingspatroon dat op de kaart van Van Geelkercken zichtbaar is. Rond 1634-1635 liet de toenmalige pachter van Molecaten Gerrewijn Gerrits pal aan de noordzijde van de wijer een tweede papiermolen bouwen (verdwenen). De ringsloot genaamd Cingelbeek, die tot op heden rondom de zuid- en oostzijde van de parkvijver (wijer) bewaard is gebleven, werd vermoedelijk in verband met deze tweede molen toen uitgegraven. Ten behoeve van voldoende waterstuwung werd voor deze ringsloot in het huidige bos ten zuiden van de vijverpartij een nieuwe sprengbron aangeboord. De bron met bijbehorend kanaal dat in de richting van de vijverpartij verloopt, is tot heden bewaard gebleven en vormt met het pal ernaast gelegen pad de grens van de historische aanleg aan deze zijde. Deze grens verloopt een stukje in zuidelijke richting en buigt in een knik naar het oosten en verloopt langs het hier gelegen pad, dat langs de waarschijnlijk omstreeks 1587-1588 door Spanjaarden aangelegde vluchtburcht genaamd Spaansen Graven voert (zie hiervoor onderdeel 3). Voor het water in de gracht van de burcht werd langs het pad een sprengbron aangeboord en een kanaal aangelegd, zoals tot op heden is te zien. Het gaaf bewaarde ensemble van sprengen, kanalen, wijer en water(beek)lopen, dat de ruggengraat vormt van de terreininrichting, aanwezige beplanting en de (voormalige) bedrijfsvoering van het landgoed en buitenplaats Molecaten is tot op heden gaaf bewaard gebleven en vertegenwoordigt een grote cultuurhistorische waarde. De sprengkoppen aan de oostzijde van de Trijnsenberg worden door monumentale beukgroepen gemarkeerd (zie hiervoor onderdeel 13). De geheel bewaard gebleven rechthoekige hof pal aan de achterzijde van het huis is waarschijnlijk aangelegd in de periode 1646-1675, toen het huis door eigenaar Johan van Keppel na verwoesting door Spaanse troepen werd hersteld en in twee fasen werd verbouwd. De ringsloot die in verband met de tweede papiermolen al eerder in de 17de eeuw was aangelegd werd toen om het hof doorgetrokken, waardoor huisplaats en hof geheel werden omgracht. Het huwelijkscontract van Geertruid's dochter Anna van Keppel en Borchardt Joost van Welvelde uit 1690 maakt duidelijk dat de ten westen van het huis gelegen grote Trijnsenberg deel uitmaakte van het bezit en geeft aan dat er op Molecaten sprake was van een aanleg: "... het Huis Molecaten met sijn privilegiën en gerechtigheden, Hoven en papiermolens, het houtgewas staande in Haelboonskamp, het houtgewas en zaaijland Meulekate, Loussenkamp, den Bergh, de oude en nieuwe plantage en alle nieuwe plantagien en opgaande boomen om den huise Molecaeten gelegen...". Tussen 1690 en 1719, wanneer de havezate te koop wordt aangeboden, is Molecaten aanzienlijk verrijkt, getuige het verkoopaffiche uit 1719: "...Het huys en havezate Molecaten met sijn bouwhuysen, Oranjenhuys, Stallen, Hoveniers Huys, en verders sijne grafften en Cingels gelegen, twee hooven en opgaende Boomen, seer vermaeckelijcke Vijvers...". De toenmalige infrastructuur van een rechthoekig voorplein met bouwhuizen aan weerszijden aan de noordzijde van de omgrachte en ommuurde huisplaats, met de rechte oprijlaan, op het hart van het voorplein en as van het huis geprojecteerd en schuin verlopend, de Huisallee genaamd, die nog op de kaart van de Veluwe door M.J. de Man zichtbaar is, is niet meer bewaard gebleven. Ten noordwesten en evenwijdig aan de verwenen oorspronkelijke oprijlaan ligt nog steeds de Zijdallee met twee rijen oude beuken aan weerszijden: deze Zijdallee houdt de herinnering levend aan de vorm de oorspronkelijke oprijlaan. Ook bewaard is de zogenaamde Nieuwe Allee of Vuurenalley, de met dubbele beuk aan weerszijden beplante rechte toen tweede oprijlaan, die op het voormalige voorplein was geprojecteerd, die de beboste Trijnsenberg aan de noordzijde begrenst en die de verbindingslaan vormt met de aan de westzijde van de buitenplaats gesitueerde Hessenweg. In een taxatie uit 1731 gemaakt in verband met een poging de havezate te verkopen, wordt over het houtgewas vermeldt dat dit voor het merendeel nog jong was. De Hottingeratlas uit ca. 1783 vertoont een wandeling direct rondom de ringsloot langs de zuid- en oostzijde van de vijverpartij en de in curven verlopende laan die over een geaccidenteerd terrein langs de oostzijde naar de noordpunt van het beschermde complex voert. Laatstgenoemde geaccidenteerde terrein had Reinhard Borchard in 1758 verworven. Op een kaart van Molecaten van Kellerman uit ca. 1800 is te zien dat deze beide onderdelen (wandeling en laan) dan van laanbomen zijn voorzien, zoals nu nog het geval is. Na 1811 (kaart De Man) werd de rechte laan van de Veldweg naar het Spijker aangelegd, die sindsdien als oprijlaan dienst doet. Het Spijker Watervlied was in 1805 door Reinhard Borchard Willem van Heeckeren verworven en maakt sindsdien deel uit van Molecaten (zie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hiervoor onderdeel 8). Pal langs de noordzijde van de laan werd de beekloop door- of rechtgetrokken en van een houtwal voorzien. Aan de Veldweg haakt de aanleg van de beek in een rechte hoek links om, en ook daar werd een houtwal met beukenrij langs de Veldweg geplant, zoals tot op heden zichtbaar is. Deze veranderingen zijn waarneembaar op de Topografische en Militaire kaart uit 1847 en op de Bonnekaart uit 1911-1920. Omstreeks de tijd van de verbouwing van het huis en de bouw van het koetshuis in de periode 1824-1826 werd de omgeving van huis Molecaten aan de toenmalige in zwang zijnde landschapsstijl aangepast. Dit gebeurde fasegewijs. Het voormalige voorplein werd parkweide. Deze parkweide ten noordoosten van het voormalige voorplein is volgens het Kadastraal Minuutplan uit 1832 in dat jaar nog niet aanwezig: het plan vertoont de nog rechte oprijlaan, de zogenaamde Huisallee, die in noordoostelijke richting voert. Voor 1847 (Topografische en Militaire kaart) is deze laan voor een groot deel verdwenen en vervangen door de huidige in een ruime curve door de parkweide voerende toegangsweg. Het zicht vanuit het huis over de parkweide eindigt op de laan met houtwal, die al op de kaart van Van Geelkercken zichtbaar is. Waarschijnlijk eerder, omstreeks het begin van de 19de eeuw, werden de sprengkoppes aan de westzijde van het park van een beukaanplant voorzien, om dit zeer geaccidenteerde deel van de aanleg in de geest van de vroege landschapsstijl te verfraaien. In 1859 liet de toenmalige eigenaar Jacob Anne van Heeckeren de 17de-eeuwse papiermolen afbreken en op dezelfde plek het huidige witgepleisterde korenmolen optrekken (zie hiervoor onderdeel 7), die met zijn vensters in neogotische stijl in het park een grote ornamentele waarde vertegenwoordigt. In de periode van de bouw van de molen kreeg waarschijnlijk ook de door loofbomen omgeven en door de beekloop begrensde open ruimte pal ten noordoosten van de korenmolen, waar vanouds de herberg staat, zijn huidige vorm als open plek tegen de bosrand met in curven verlopende paden aan de oostzijde. Aan het einde van de 19de-eeuw verkreeg de wandeling rondom de vijver (wijer) haar huidige karakteristieke randbeplanting met rododendrons. Sindsdien hebben er zich in het park geen ingrijpende veranderingen voorgedaan.

Waardering De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG, behorende tot de historische buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

- * als gaaf bewaard voorbeeld van een parkaanleg in formele en landschappelijke stijl, die sterk door het karakter en infrastructuur van het landgoed is bepaald;
- * vanwege de gaafbewaarde historische waterhuishouding, bestaande uit sprengen, kanalen, water- en beeklopen en wijer: deze aangelegde waterhuishouding vormt de ruggengraat van de terreininrichting, aanwezige beplanting en de (voormalige) bedrijfsvoering van Molecaten;
- * vanwege de hoge mate van gaafheid;
- * vanwege de ouderdom;
- * vanwege de historische gelaagdheid van de aanleg;
- * vanwege de schoonheid.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Historische aanleg

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530471

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82971/159

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3914

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3:

VLUCHTBURCHT genaamd Spaanse Graven. Waarschijnlijk in de jaren 1587-1588, toen de Spanjaarden zich enkele maanden in de omgeving ophielden, een door hen aangelegde aarden schans, die circa een halve kilometer ten zuidoosten van de wijer van Molecaten, pal achter het spijker Watervlied, is gesitueerd. De naamgeving Spaanse Graven moet hoogstwaarschijnlijk gelezen worden als "de Spaansen (=zelfstandig naamwoord=Spanjaarden) graven (werkwoord)". De aanleg bestaat uit een vrijwel rechthoekig terrein, dat in het midden een iets verhoogd plateau kent, waaromheen een pad. Het terrein wordt aan de oost-, west-, en noordzijde door een enkele wal en aan de zuidzijde door een dubbele wal afgesloten. De wallen zijn circa 2 meter hoog. De dubbele zuidelijke wal zet zich in westelijke richting een stuk door. Tussen de dubbele wallen een waterloop, waartoe in het bos in meer westelijke richting een spreng is aangeboord en kanaal is uitgegraven, zoals nu nog te zien is. De waterloop voert langs de oostzijde van de burcht en vervolgens langs de west- en zuidzijde van het erf van Spijker Watervlied. Eind 19de eeuw werd de schans met beuken beplant.

Waardering De VLUCHTBURCHT behorende tot de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de zeldzaamheidswaarde;

* als gaaf bewaard voorbeeld van krijgskunst uit de laatste kwart van de 16de eeuw.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530472

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	25 januari 2010
Kadaster deel/nr	82971/162

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hattem	Hattem	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	AE			201
Hattem	AE			200

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4:

KOETSHUIS MET DIENSTWONINGEN EN STALGEBOUW. In neoclassicistische trant opgetrokken wit gepleisterd koetshuis met voormalige dienstwoningen aan de zijkanten, opgetrokken in 1826 in opdracht van de toenmalige eigenaar Robbert baron Van Heeckeren en met zijn brede front naar het oosten en evenwijdig aan de zijgevels van Huis Molecaten, gesitueerd, ca. 80 meter ten westen van Huis Molecaten. Het op een rechte grondslag opgetrokken gebouw van een laag met goot op klossen onder een met Oud-Hollandse pannen gedekt schilddak vertoont aan de noordoostzijde een gedenksteen met de tekst: "Jacob Anne Van Heeckeren Heeft Den Eersten Steen Gelegd 1826". Jacob Anne was de zoon van de toenmalige eigenaar Robbert baron van Heeckeren. Aan de voorzijde twee halfronde poortdeuren met ertussen een halfrond 6-ruitsvenster. Ter linker- en rechterzijde van dit centraal gelegen koetshuis gedeelte de toegangsdeur van de voormalige dienstwoning, bestaande uit een rechte deur met halfrond 2-ruits bovenlicht. Ernaast een halfrond 6-ruitsvenster. De deuren zijn geschilderd in de kleuren rood en oker. De vensters vertonen luiken in deze kleur. De voor- en zijgevels worden aan de hoeken door een pilaster gemarkeerd. In de voorgevel tussen het koetshuisgedeelte en de voormalige dienstwoning eveneens een pilaster. In de rechter gevel een hoog gelegen halfrond ijzeren stalvenster, waarschijnlijk aangebracht toen in 1882 het koetshuis met een rode bakstenen stal op rechte grondslag onder met grijze Oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak werd uitgebreid. In de voor(noord-)gevel van deze stal, die evenwijdig aan de rechter gevel van en haaks staande op het koetshuis werd opgetrokken, links onder een gedenksteen met de tekst: "Jacob Anne Baron van Heeckeren van Molecaten oud 15 jaar heeft de eerste steen gelegd den 12 julij 1892". In de voorgevel van de stal aan de linkerkant de rechte toegangsdeur met 2-ruits bovenlicht met rechts hiervan een halfrond ijzeren stalvenster. Rechts hiervan 5 naast elkaar geplaatste halfronde stalvensters.

Waardering Het KOETSHUIS MET DIENSTWONINGEN EN STALGEBOUW, behorende tot de historische buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de ouderdom

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

* vanwege de gaafheid

* vanwege de hoge ensemblewaarde

* als gaaf voorbeeld van een rond 1826 in neoclassicistische stijl opgetrokken ensemble van koetshuis en dienstwoningen bij een historische buitenplaats

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

Monumentnummer*: 530473

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	25 januari 2010
Kadaster deel/nr	82971/155

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hattem	Hattem	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	AE			201
Hattem	AE			190

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 5:

KEERMUREN MET ZANDSTENEN BEELDEN. Twee lage rode bakstenen 19de-eeuwse muren met halfronde doorgang over de Trijsbeek, ter hoogte van de overgang van toegangslaan naar oprit naar het huis. Op de muren een Bentheimer zandstenen leeuw uit de 17de eeuw. Het muurwerk dateert in oorsprong tussen 1832 (Kadastraal Minuutplan) en 1847 (Topografische en Militaire kaart), toen de oprit naar de huidige plek werd verlegd. De leeuwen zijn waarschijnlijk afkomstig van het 17de-eeuwse in 1824-1825 afgebroken poortgebouw, gezien de overeenkomst met de leeuwen op een kopie van een tekening van Pronk van het poortgebouw door Andries Schoemaker uit 1730.

Waardering De KEERMUREN MET ZANDSTENEN BEELDEN behorende bij de historische buitenplaats Molecaten, zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de ouderdom van de leeuwen;

* vanwege de hoge zeldzaamheidswaarde van de leeuwen;

* vanwege de hoge ensemblewaarde.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530474

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	25 januari 2010
Kadaster deel/nr	82971/157

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hattem	Hattem	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	AE			190

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 6:

DRUIVENKAS. Kas op rechthoekige grondslag in 1893 opgetrokken aan de noordwestzijde van de hof direct achter het huis. De kas is opgetrokken in rode baksteen, heeft een gesloten achter wand en gedeeltelijk gesloten zijmuren met spouw. Het muurwerk zet zich aan de zijkanten en voorzijde voort als plint van de kas, die een gevelopbouw heeft van ijzeren regels waarin glas. De kas wordt aan de voor(zuid-)zijde overkapt door een glaskap met constructie in red cedar, aangebracht bij de restauratie in 1992-1993, ter vervanging van het ijzeren regelwerk. Aan de achterzijde heeft de kas een zinken dakbedekking. Het dak steunt op een ijzeren Polonceau dakspant. Inwendig een binnenmuur tussen koude en warme kas. Aan de westzijde van de kas de gedenksteen van de bouw en restauratie: "Jean Chrétien van Braam 1893, Cornelis Felix Joseph Slager 1993".

Waardering De DRUIVENKAS, behorende tot de historische buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang,

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de zeldzaamheidswaarde;

* vanwege de ensemblewaarde.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Bijgebouwen kastelen enz.	Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530475

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/151

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* AE
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 201

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 7:

KORENMOLEN. In 1859 ter vervanging van een 17de-eeuwse papiermolen in rode baksteen opgetrokken korenmolen op rechthoekige en aan de achter(oost-)zijde driezijdig uitgebouwde grondslag onder met grijze Oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak met drie met rode Oudhollandse pannen gedekte schilden boven de uitbouw. Het dak heeft aan de zijkanten en achterzijde een overstek. Aan de buitenzijde voor(west) het molenrad en inwendig het gaaf bewaarde 19de-eeuwse houten molenwerk en gebintconstructie. De witgeschilderde molen vertegenwoordigt in het park van Molecaten een grote sierwaarde door de situering in het park en door de neogotische vorm van de ramen. Aan de voorzijde een groot dubbel venster met enkel puntboogvormig bovenlicht met drie ineen gevlochten puntbogen als roeden. Centraal in de achter(oost-)zijde de rechte ingang deur. Links hiervan in de schuine zijde een puntboog 2-ruitsvenster met bovenlicht met twee gebogen roeden. In de noordgevel van de molen een zelfde venster.

Waardering De KORENMOLEN behorende bij de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de zeldzaamheidswaarde;

* vanwege de hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Boerderijen, molens en bedrijven
Subcategorie Industrie- en poldermolen
Functie Papiermolen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530476

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/153

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3918

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 8:

SPIJKER WATERVLIED. In kasteelachtige stijl in 1640 gebouwd rode bakstenen spijker onder een met rode Oudhollandse pannen gedekt zadeldak, dat door een naar Gelderse trant in- en uitgezwenkte gevel met rechthoekige pinakels en aan de achterzijde door een puntgevel met vlechtingen en veelhoekige topschoorsteen wordt afgesloten. Tussen de verdiepingen en onder de topgevel aan de voorzijde muizentandlijsten. De smalle vensters met natuurstenen middendorpels hebben geblokte ontlastingsbogen. Boven de deur een rond venster in natuurstenen omlijsting en geblokte spitsboog. Inwendig een laatgotische schouw. De deur is geschilderd in de kleuren Van Heeckeren in goud en rood. Het gebouw werd gerestaureerd in 1960-1962 en aan de westzijde van een aanbouw voorzien.

Waardering Het SPIJKER WATERVLIED behorende tot de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de hoge zeldzaamheidswaarde;

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Kasteel, buitenplaats
Functie Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530477

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/145

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Hattem
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3918

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 9:

DAGLONERSWONING BIJ SPIJKER WATERVLIED. Kleine witgepleisterde woning uit het midden van de 19de eeuw op rechthoekige grondslag van een enkele bouwlaag onder een rieten wolfskap. Aan de voorzijde vertoont de kap een golvende houten rand als ornamentele daklijst. Aan de voor(oost-)zijde iets links van het midden de toegangsdeur met bovenlicht, links klein een 4-ruitsvenster met luik en rechts een 12-ruitschuifvenster met luiken. Luiken en deur zijn geschilderd in de Van Heeckeren kleuren goud en rood. Aan de achterzijde een deels in de gevel verzonken hooiluik.

Waardering De DAGLONERSWONING BIJ SPIJKER WATERVLIED, behorende bij de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530478

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/149

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Hattem
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3918

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 10:

ENTREEPIJLERS BIJ SPIJKER WATERVLIED. Twee hardstenen 17de-eeuwse slanke pijlers met blokmotief, aan de bovenzijde afgesloten door een mascaroon met een voluut aan weerszijden en bolbekroning. De pijlers zijn vermoedelijk afkomstig van het in 1824-1825 afgebroken poortgebouw van het voorplein van huis Molecaten en naar hun huidige standplaats ter markering van de entree van het spijker

De ENTREEPIJLERS BIJ SPIJKER WATERVLIED, behorende bij de buitenplaats Molecaten, zijn in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Tuin, park en plantsoen
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530479

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/143

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Hattem
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3915

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 11:

DIENSTWONING Aan de laan ten zuiden van de vijverpartij in landschapsstijl gelegen witgepleisterde dienstwoning op rechthoekige grondslag onder met gesmoorde rode pannen gedekt wolfsdak. De voorgevel vertoont een blokmotief. In de voorgevel de gedenksteen van de oprichting van de boerderij: "Baronesse van Heeckeren van Molecaten geboren van der Goes heeft de eerste steen gelegd 25 augustus 1881". Aan de voorzijde 2 6-ruitschuifvensters met luiken. Centraal op de verdieping een ensemble van twee kleine halfronde vensters onder gebogen in de gevel uitzwenkende stenen tracering. Aan de rechterzijde de entree deur. Aan de linkerzijde een uitgebouwd salet en 4-ruitsvenster. Luiken en deur zijn geschilderd in de Van Heeckeren kleuren goud en rood.

Waardering De DIENSTWONING behorende bij de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530480

Status rijksmonument
Inschrijving register* 25 januari 2010
Kadaster deel/nr 82972/137

Woonplaats* Hattem
Gemeente* Hattem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Hattem
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Hattem
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3915

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 12:

SCHUUR BIJ DIENSTWONING. Kleine aan de voor- en zijkanten witgepleisterde stenen schuur uit 1890 op rechthoekige grondslag onder rieten wolfsdek. Aan de noordzijde een ijzeren 8-ruits stalvenster. Aan de naar de boerderij gerichte voorzijde de toegangsdeur en links hiervan een ijzeren 8-ruits stalvenster. De deur is geschilderd in de Van Heeckeren kleuren goud en rood.

Waardering De SCHUUR behorende bij de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

* vanwege de gaafheid;

* vanwege de ouderdom;

* vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Bijgebouwen kastelen enz.
Functie Schuur(L)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 531160

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	25 januari 2010
Kadaster deel/nr	82930/55

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Hattem	Hattem	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Hattem	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Hattem	AE			190
Hattem	AE			201
Hattem	AE			200
Hattem	D			5821

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 13:

SPRENGEN- EN BEKENSTELSEL MET WIJER. In oorsprong tot in de 16de eeuw of eerder teruggaand stelsel van uitgegraven sprengen, met voor het grootste deel rechte beken en wijer van indrukwekkende omvang, dat vanouds in functioneel en visueel opzicht de ruggengraat van het landgoed vormt en in het historische buitenplaatsenpark een grote functionele en sierwaarde vertegenwoordigt. Het stelsel wordt gevoed door drie uitgegraven sprengkoppen aan de westzijde van de aanleg aan de oostflank van de Trijnselenberg, die als beek zijn verlengd en die de in het hart van de parkaanleg gelegen molenwijer voedt. Naast deze drie sprengkoppen werd aan de westzijde van de Spaansen Graven aan het einde van de 16de eeuw een sprengkop aangeboord om de schans en later het oostelijke deel van het landgoed van water te voorzien, zoals tot op heden herkenbaar is gebleven. Het oeverprofiel van de terzijde van het huis gelegen wijer werd in de tweede kwart van de 19de eeuw iets glooiender gemaakt zodat de wijer sindsdien tevens de karakteristiek van landschappelijke parkvijver heeft. Waarschijnlijk eerder, omstreeks het begin van de 19de eeuw, werden de sprengkoppen aan de westzijde van het park van een beukaanplant voorzien, om dit zeer geaccidenteerde deel van de aanleg in de geest van de vroege landschapsstijl te verfraaien. De huidige aanleg van de sprengkoppen en aansluitend bekenstelsel is zichtbaar op de kaart uit de Hottingeratlas uit ca. 1783. De sierwaarde van deze aanleg komt naar voren in een brief van Jhr. R. van Ingen over Molecaten uit ca. 1820-1821: "er is meen ik van het begin der bron (source) tot de laagste uitwatering agter de molens een verval van veertig voeten van het water, waarvan de schoonste partij konde worden getrokken".

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering Het SPRENGEN- EN BEKENSTELSEL MET WIJER behorende tot de buitenplaats Molecaten, is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang

- * vanwege de indrukwekkende omvang en gaafheid en ouderdom;
- * vanwege de zeldzaamheidswaarde;
- * vanwege de sierwaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie